

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 5 (1331)

Субота, 17 студзеня 1959 года

Цана 40 кап.

14 студзеня ў Мінску адкрыўся нечарговы XXIII з'езд Камуністычнай партыі Беларусі. Залу акружвага Дома афіцэраў запоўнілі дэлегаты з'езду, шматлікія госці, прадстаўнікі працоўных сталіцы рэспублікі — перадавікі прамысловых прадпрыемстваў і будоўляў, партыйныя, саветскія работнікі, дзеячы навукі, літаратуры і мастацтва.

абласцей уносіць прапанову выбраць мандатную камісію ў складзе 21 чалавека. З'езд аднагалосна выбірае мандатную камісію. Слова для прапановы атрымаў сакратар Брэсцкага абкома КПБ тав. П. М. Машэраў. Ад імя дэлегацыі Брэсцкай вобласці тав. Машэраў уносіць прапанову выбраць рэдакцыйную камісію ў складзе 15 чалавек. З'езд аднагалосна выбірае рэдакцыйную камісію. Аднагалосна зацвярджаецца наступны парадак дня з'езду:

Тэзісы даклада таварыша М. С. Хрушчова «Кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады» і задачы Кампартыі Беларусі. Пасля зацвярджэння регламенту работы з'езду старшынстваў тав. Ц. Я. Кісялёў дае слова для даклада К. Т. Мазурава. Дэлегаты з'езду з вялікай увагай заслухалі даклад тав. К. Т. Мазурава «Тэзісы даклада таварыша М. С. Хрушчова «Кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады» і задачы Кампартыі Беларусі».

даклада таварыша М. С. Хрушчова «Кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады» і задачы Кампартыі Беларусі. У спрэчках выступілі старшыня Савета Міністраў БССР тав. М. Я. Аўкімовіч, старшыня рэспубліканскага Савета прафсаюзаў тав. І. М. Манараў, сакратар Мінскага райкома КПБ тав. У. А. Мінуціч, сакратар ЦК ЛКСМБ тав. Г. А. Крыўлін, міністр сельскай гаспадаркі БССР тав. М. М. Луцэнін, міністр будоўлі БССР тав. І. М. Жыжаль, старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў БССР тав. П. У. Броўка, начальнік Упраўлення прамысловасці будматэрыялаў Саўнаргаса БССР тав. А. Г. Базэў, міністр культуры БССР тав. Г. Я. Нісялёў і рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта тав. А. Н. Сеўчанна.

Усесаюзны перапіс насельніцтва

Два дні назад у нашай краіне пачаўся перапіс насельніцтва. Сотні тысяч дзялішчыкаў наведаюць кватэры рабочых, калгаснікаў, служачых, запіваючы перапісныя бланкі. Ідэя перапісу і ў нашай рэспубліцы аб значэнні гэтага мерапрыемства добра сапраўды служачы Мінскага радыёзавода А. Тузаў:

3 ЮБІЛЕЙНАЙ МАСТАЦКАЙ ВІСТАВКІ. «Сустрэча Ул. І. Леніна на Фінляндскім вакзале». Работа скульптара А. Глебава.

Тэзісы даклада таварыша М. С. Хрушчова „Кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады“ і задачы Кампартыі Беларусі

З даклада кандыдата ў члены Прэзідыума ЦК КПСС, першага сакратара ЦК КП Беларусі таварыша К. Т. Мазурава

Таварышы! Наша краіна ўступіла ў першы год самігоддзя ў росквіце ўсіх сваіх сіл. Саветскі народ пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі дасягнуў велізарных поспехаў на ўсіх участках дзяржаўнага, гаспадарчага і культурнага будоўлі. Уарасці ролі і аўтарытэт Саветскай дзяржавы ў міжнародных адносінах.

дэўкі рэспублікі стварылі новы 40-тонны аўтамабіль, які атрымаў вышэйшую прэмію на Сусветнай выставі ў Бруселі. Больш прадукцыйны аднавосевы цягач і новыя ўзоры 7—7,5-тонных аўтамабіляў. Вялікі размах у рэспубліцы набыло жыллёвае будоўліцтва як у горадах, так і ў вёсцы.

расшыраны Мінская ЦЭН-3 і Віцебскі ЦЭН. Устаноўлена магутнасць электрастанцыі ўзрастае са сямігады ў 2,1 раза. На працягу 1959—1965 гадоў уступіў у дзеянне больш магутнасцей электрастанцый, чым за ўсе гады Саветскай ўлады, і будоўля падрыхтаваны ўмовы для зацвярджэння за навікарэіфікацыі тэрымі суніальнай электрыфікацыі БССР.

Сямігадовым планам намечана пачаць будаўніцтва ў эксплуатацыю новы бавуяныя камбайны, дызельныя камбайны і ільнопрацэсарныя фабрыкі, ільнокамбайны і гарбарныя заводы. Уводзіць у строй на поўную магутнасць ужо ў пачатку самігоддзі Мінскі камвольны камбайн, другая чарга Аршанскага ільнокамбайна, завод штучных скуры ў Пінску. Уводзіцца дадатковыя магутнасці па выпуску аўтку, шаўковых тканін, скураваў, швейных вырабаў, па перапачатковай апрацоўцы ільну і кашэль на дзевяціх прадпрыемствах.

Гэтыя перамогі атрыманы нашым народам таму, што Камуністычная партыя Саветскага Саюза і яе Цэнтральны Камітэт ажыццяўляюць правільную, левінскую палітыку. Сёння ўжо кожнаму грамадзяніну зразумела, наколькі правільна і свесчовае зрабіў Цэнтральны Камітэт партыі, разграміўшы антыпартыйную групу Малішкова, Кагановіча, Молатава, Буганіна, Шапінга, Гейта, групы, як вядома, працэдуры ініцыяла курсу партыі, выпрацавана на XX з'ездзе па ўсіх важнейшых пытаннях унутранай і знешняй палітыкі. Партыя выкрэсла раскольніцкі і фракцыянерскі і адкінула іх прац са сваёй шляху.

у сельскай гаспадарцы намагаюцца Кампартыі і калгаснага с'ялянства Беларусі быць сканцэнтраваны на тым, каб паспяхова ажыццявіць рашоны пераўтварэння і наступныя Пленумы ЦК КПСС, XX з'езд партыі. У недалёкім мінулым партыйную арганізацыю Беларусі крытыкавалі за сур'ёзныя недахопы ў кіраўніцтве сельскай гаспадарчай і асабліва жыллёва-будоўлі. Кампартыя Беларусі, улічыўшы гэтую крытыку, прыняла значную работу па ўдзельным жыллагадоўлі, што забяспечыла павелічэнне вытворчасці ў калгасах і саўгасах мяса ў забойнай вазе на 71 працэнт, у тым ліку свініны — 2,8 раза, а малака — 3,3 раза.

Намечана ўжо ў 1962 годзе ўвесці ў дзеянне першую чаргу Полацкага нафтаперапрацоўчага завода. Гэтае прадпрыемства будзе адным з самых буйных у краіне і ў Еўропе. Пачнецца таксама будоўліцтва другога нафтаперапрацоўчага завода.

Рэсурсы сельскагаспадарчай с'яраванні за гады самігоддзя значна ўзрастаюць, што дасць магчымасць павялічыць вытворчасць харчовых прадуктаў больш чым у паўтара раза ў параўнанні з 1958 годам. Выраб жылёвага мяса на душу насельніцтва ў нашай рэспубліцы склаўся ў 1965 годзе 5,8 кілаграма, талы як у ЗША вырабляецца цалер крыху больш як 4 кілаграма. Асабліва шпаркі тэмпа будзе развіццваць у нас цукровая прамысловасць. На базе значнага расшырання ў рэспубліцы пасеваў цукровых буркоў будоўліцтва пачаўшыся новыя цукровыя заводы.

Аднак, аналізуючы нашы поспехі, камуністы павінны глядзець не назад, а наперад. Уладзімір Ільіч Ленін вучыў, што большыкі, адзначаючы тым ці іншым дасягнуты поспехі, павінны сканцэнтраваны сваю ўвагу на яшчэ наяўных задачах.

Рост эканоміі рэспублікі садзейнічае паліпавелічэнню матэрыяльнага дабрабыту і ўдзельму культурнага ўзроўню працоўных.

Прадукцыя машынабудоўлі і металаапрацоўкі прамысловасці ўзрастае ў 2,2 раза. Пра гэтым выніку спецыяльна і аграгатных станкоў павялічыцца ў 3,2 раза. Намячаецца ўвесці на поўную магутнасць завод аўтаматых ліній і аграгатных станкоў. Будзе ўведзены ў дзеянне і рад іншых спецыяльных прадпрыемстваў.

Далейшае развіццё атрымае трактарная і аўтамабільная прамысловасць рэспублікі. У 1959—1965 гадах будзе завершана будоўліцтва і праведзена рэканструкцыя Мінскага аўтазавода, які перайдзе на выпуск новай мадэлі аўтамабіля грузавымаўнасцю 7—7,5 т.

Праведзеная па ініцыятыве Цэнтральнага Камітэта нашай партыі рэарганізацыя кіравання прамысловасцю развясцала ініцыятыву мас, выканала да жыцця творчую актыўнасць мільянаў рабочых і інжынераў-аўтамабільных работнікаў, наблізіла будоўліцтва да прадпрыемстваў, садзейнічала паліпавелічэнню ўсёй нашай гаспадарчай дзейнасці.

Сельская гаспадарка рэспублікі будзе па-ранейшаму спецыялізавацца ў напрамку інтэнсіўнай малочнай і мясной жыллагадоўлі, мясной свінагадоўлі, развядзення вадзалаўнай і тухлі, на вытворчасці бульбы, ільну-даўгунцу і цукровых буркоў.

На аснове высокага ўзроўня развіцця цяжкай індустрыі намечана значна павялічыць у гэтай самігоддзі вытворчасць прадметаў шырокага ўжытку і прадуктаў харчавання.

Намечана рост міжнародных каабельдзін і радыёрабіндзін ліній сувязі, павелічэнне магутнасці радыёвышчальных станцый і паскарэнне работ па шырокам Укараненню тэлевізійнага і ультратрактарнававага вшчання. Амаль на ўсёй тэрыторыі рэспублікі можна будзе прымаць тэлевізійныя перадачы з Мінска, Мяска, Кіева, Ленінграда.

Новая экспазіцыя музея

Пасля трохмесячнага перапынку перад наведвальнікамі зноў расчынены дзверы Кобрынскага музея. А. В. Суворова. На гэты раз наведвальнікі змогуць знамяніцца з аб'ёмнай экспазіцыяй першых двух аддзелаў музея, якія істотна адрозніваюцца ад ранейшай.

Людзі камуністычнай працы

Адлі са станкоў Марыні не апрацоўвае дэталі да шатраўнага памарога, імікнучыся наладзіць яго. «Палкічу Валодзьку», — выраіае, нарэшце, яна, але не паспявае зрабіць і кроку — наладзіць Уладзімір Лапцёнак з ключамі ў руках паўляецца на участку. Вос ён падыходзіць да станка, скобай вымірае дэталі, робіць наладку аргагата, уключае яго. Затым правярае памер апрацаванай дэталі і, пераканаўшыся ў дакладнасці яе, аступае Марыні месца. Дзв'ючына з удзячнасцю глядзіць на наладчыка.

Калі закончылася змена, усе былі ў аборы. Начальні цыха камуніст і Вітнін ад душы падзякаваў маладым энтузістам за іх пратыйтныя пачын. Даставарыліся пра ўсе кутка, па-дэлавова. Узалі новай павышанай абавязцельнасці і вырашлі звырнуцца праз заводскую шматтыражную газету да ўсіх камсамольска-маладзёжных бригад завода з заклікам шырока разгарнуць сацыялістычнае спаборніцтва за атрыманне высокага звання бригад камуністычнай працы.

Пачала спаборніцтва бригада разкім павелічэннем працоўных паказчыкаў, — расказвае майстар Уладзімір Кішурна. — Тамара Холад і Марыя Шпак, якія абагугоўваюць кожнае па два станкі і фразеуюць самія адказныя дэталі ў цыху — рыцары праряднай ільні і верхняй масткі маталічыка — сталі ільча дэлі і хутчэй выконваць свае аперорніцтве камсамольска-маладзёжных бригад завода. Не шкядучы сіл, змагаліся ўсе пасцера за высокую прадукцыйнасць працы, за чысціню і парадак на рабочых месцах, за выдатную якасць прадукцыі. На паўтары-дзе нормы за змену выконваў кожны член іх бригады.

У экіпажным цыху расказалі ішча пра адлі выдатны пачын бригады Уладзіміра Лапцёна. Хоць і вялася ў цыху барацьба за чысціню на участках, усё ж неафорцыя станкі і рабочыя месцы заставаліся пасля змены асцяманены. Па прапанове бригады Уладзіміра Лапцёна ў цыху створана ройдзлая камсамольска-маладзёжная, якая змагаецца за чысціню і парадак на вытворчасці. Набліжа давадзіцца цпер безгаспадарчым работнікам.

Экспазіцыя другой залы адкрываецца матэрыяламі аб вызваленчай вайне беларускага і ўкраінскага народаў супраць шляхецкай Рэчы Паспалітай у сярэдзіне XVII стагоддзя. Выстаўлены тут ўзоры казакі і польскай зброі і баявога ўражання лаюць уключэнне аб матэрыяльным забеспячэнні арміі таго часу.

З куды большай паўнатой у новай экспазіцыі адлюстраваны падзеі Паўночнай вайны, у пачатковым перыядзе якой актыўныя баявыя аперацыі вяліся на беларускіх землях. Вялікую цікавасць у наведвальнікаў выклікае калекцыя настольных і нагрудных медалёў, вытых у гонар выдатных падзей гэтай вайны. Тут жа знаходзіцца фрагмент рускага сілга, мундзіры і зброя, арыгінальнай канструкцыі ручная маршкіра і пікіёрскае кап'е пачатку XVII стагоддзя.

З выстаўкі народнай творчасці «У космас». Аплікацыя хатняй гаспадыні В. Дзегірэнкі (Жлобін).

Па прадпрыемствах Саўнаргаса БССР створаны сотні новых машын, праброў, аргагатаў. Запущаны ў вытворчасць напелішаныя малікі трактара «Беларусь». Аўтамабілебудоўлі

Васілевіцкай ДРЭС, будоўлі азначна

уважліва

уважліва

уважліва

уважліва

Тэзісы даклада таварыша М. С. Хрушчова „Кантрольныя лічбы развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады“ і задачы Кампартыі Беларусі

З даклада кандыдата ў члены Прэзідыума ЦК КПСС, першага сакратара ЦК КП Беларусі таварыша К. Т. Мазурава

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

аварышы, тэлефонізацыя калгасаў рэспублікі і прыкладна ў 1962 годзе радыёфікацыя ўсе калгасныя двары.

Закраняючы пытанні капітальнага будаўніцтва, тав. Мазураў гаворыць, што праектам сямігадовага плана прадугледжваецца ўкладзіць у народную гаспадарку рэспублікі прыкладна 32 мільярды рублёў, што ў два і лішні разы перавысіць аб'ём капітальных укладанняў у будаўніцтва аб'ектаў вытворчасці і аб'ектаў сацыяльна-культурнага будаўніцтва, у тым ліку і камунальнага будаўніцтва, у гэты перыяд будаўніцтва аб'ектаў асветы, культуры і аховы здароўя. Важнейшай умовай выканання плана капітальнага будаўніцтва з'яўляецца далейшае развіццё будаўнічай індустрыі, якая ператварылася ўжо ў буйную галіну народнай гаспадаркі рэспублікі.

Большую частку свайго даклада тав. Мазураў прывітаў развіццё сельскай гаспадаркі рэспублікі ў сельскай гаспадарцы рэспублікі ў выніку сямігадовага. У 1965 годзе вытворчасць збожжя ў нашай рэспубліцы павялічылася ў 1,7—2 разы павялічылася ўзрасці ў 1,5—2 разы, льнавалаліна — у 1,5—2 разы, цукровы бурбак — у 3,4 разы, бульба — прыкладна ў 1,5—2 разы і малака — у 2,1 раза ў параўнанні з 1957 годам.

Узровень вагі калгасаў і саўгасаў рэспублікі ў вытворчасці мяса і малака павялічыўся да 60 працэнтаў (у 1958 годзе яна складала па мясе 34,6 працэнта і малаку — 38 працэнтаў).

На думку сельгасінтэна ў Беларусі граба атрымаліся 100 кілаграмаў, малака — 650 кілаграмаў. Значыць, па вытворчасці мяса і малака на душу насельніцтва наша рэспубліка значна перавысіла паказчыкі Злучаных Штатаў Амерыкі за 1957 год (ЗША ў 1957 годзе на душу насельніцтва мелі малака 335 і мяса 97 кілаграмаў).

Далей дакладчык пераходзіць да характарыстыкі развіцця асобных галін сельскай гаспадаркі. Галоўнай задачай у сельскай гаспадарцы на бліжэйшыя гады і надалей застаецца ўсмернае павышэнне ўраджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур. Калі ў цэлым па краіне партыя ставіць задачу ў гэтым сямігадовым перыядзе павялічыць збожжавыя ў сярэднім на 3—4 цэнтнеры з гектара, то калгасы і саўгасы нашай рэспублікі, каб забяспечыць намеры аб'ём вытворчасці збожжя, павінны павялічыць ураджайнасць збожжавых на 8—9 цэнтнераў, гэта значыць з'явіцца ў сярэднім на 15—16 цэнтнераў з гектара. Пры такім ураджай, нават без значнага росту пасяўных плошчаў, мы можам поўнацю задаволіць патрабаванні ў хлеба насельніцтва рэспублікі і патрабы ў вяршыні сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі.

Нам неабходна к 1965 году дасягнуць ў калгасах і саўгасах ураджайнасць льнавалаліны і льнасеме да 4 цэнтнераў, бульбы — да 160 цэнтнераў, цукровых бурбакоў — да 180 цэнтнераў і гародніны — да 180 цэнтнераў з кожнага гектара.

Самы важны, самай неадкладнай задачай у галіне жывёлагадоўлі, асабліва павялічыць вытворчасць мяса і малака. У пераходны перыяд павялічыць вытворчасць мяса і малака ў рэспубліцы павінна быць вытворчасць у 2,1 раза. Беларусь павінна выйсці на ўзровень вытворчасці 90 цэнтнераў мяса ў забойнай вазе на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў. У 1958 годзе нас атрымаліся 41 цэнтнер — менш чым палавіна. Каб дасягнуць 90 цэнтнераў мяса на 100 гектараў у цэлым па рэспубліцы, трэба павялічыць вытворчасць мяса ў калгасах і саўгасах у 4—5 разоў, гэта значыць атрымліваць на 100 гектараў у жылвай вазе 85—100 цэнтнераў мяса.

Намячамы рост пачагоў жыўёлы ўсіх відаў можа і павялічыць забяспечаны галоўным чынам за кошт удаснага ўзнаўлення стаўкі і часткова за кошт куплі і кантрактаў. Адна з сур'езнейшых задач сямігадовай — зрабіць Беларусь царствам вадзілавачай ішкі. Пра тое, якія вылікі магчымыя мы маем у развіццё вадзілавачай ішкі і вытворчасці тлушчатага мяса, сведчыць вопыт калгаса імя Сталіна Заслаўскага раёна, пра які таварыш адгукнуўся Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў.

Поўнае выкарыстанне крыніц павялічэння вытворчасці мяса і малака можа быць паспяховым толькі пры ўмове далейшага ўмацавання кармавой базы для жывёлагадоўлі. Намячаюцца дасягнуць пасевы кармавых культур да 32 працэнтаў усёй плошчы, якая засяваецца, пры адначасовым разліку павышэнні іх ураджайнасці. Пры ўсім значэнні бульбы, кармавога лубіну і траў, кукурузы ў нас у Беларусі павінна займаць галоўнае месца. Гэта асноўная кармавая культура.

Тав. Мазураў ускрыў сур'езныя недахопы ў развіццё сельскай гаспадаркі рэспублікі і спыніўся на п'ярых іх лічбаванні. Цяпер важнейшая задача партыйнай арганізацыі, саветскай і сельскагаспадарчых органаў рэспублікі заключаецца ў тым, каб арганізаваць у кожным калгасе і саўгасе распрацоўку планаў развіцця сельскай гаспадаркі на сямігадовы перыяд партыя ставіць задачу ў гэтым сямігадовым перыядзе павялічыць збожжавыя ў сярэднім на 3—4 цэнтнеры з гектара, то калгасы і саўгасы нашай рэспублікі, каб забяспечыць намеры аб'ём вытворчасці збожжя, павінны павялічыць ураджайнасць збожжавых на 8—9 цэнтнераў, гэта значыць з'явіцца ў сярэднім на 15—16 цэнтнераў з гектара. Пры такім ураджай, нават без значнага росту пасяўных плошчаў, мы можам поўнацю задаволіць патрабаванні ў хлеба насельніцтва рэспублікі і патрабы ў вяршыні сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі.

Нам неабходна к 1965 году дасягнуць ў калгасах і саўгасах ураджайнасць льнавалаліны і льнасеме да 4 цэнтнераў, бульбы — да 160 цэнтнераў, цукровых бурбакоў — да 180 цэнтнераў і гародніны — да 180 цэнтнераў з кожнага гектара.

Самы важны, самай неадкладнай задачай у галіне жывёлагадоўлі, асабліва павялічыць вытворчасць мяса і малака. У пераходны перыяд павялічыць вытворчасць мяса і малака ў рэспубліцы павінна быць вытворчасць у 2,1 раза. Беларусь павінна выйсці на ўзровень вытворчасці 90 цэнтнераў мяса ў забойнай вазе на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў. У 1958 годзе нас атрымаліся 41 цэнтнер — менш чым палавіна. Каб дасягнуць 90 цэнтнераў мяса на 100 гектараў у цэлым па рэспубліцы, трэба павялічыць вытворчасць мяса ў калгасах і саўгасах у 4—5 разоў, гэта значыць атрымліваць на 100 гектараў у жылвай вазе 85—100 цэнтнераў мяса.

Намячамы рост пачагоў жыўёлы ўсіх відаў можа і павялічыць забяспечаны галоўным чынам за кошт удаснага ўзнаўлення стаўкі і часткова за кошт куплі і кантрактаў. Адна з сур'езнейшых задач сямігадовай — зрабіць Беларусь царствам вадзілавачай ішкі. Пра тое, якія вылікі магчымыя мы маем у развіццё вадзілавачай ішкі і вытворчасці тлушчатага мяса, сведчыць вопыт калгаса імя Сталіна Заслаўскага раёна, пра які таварыш адгукнуўся Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў.

Поўнае выкарыстанне крыніц павялічэння вытворчасці мяса і малака можа быць паспяховым толькі пры ўмове далейшага ўмацавання кармавой базы для жывёлагадоўлі. Намячаюцца дасягнуць пасевы кармавых культур да 32 працэнтаў усёй плошчы, якая засяваецца, пры адначасовым разліку павышэнні іх ураджайнасці. Пры ўсім значэнні бульбы, кармавога лубіну і траў, кукурузы ў нас у Беларусі павінна займаць галоўнае месца. Гэта асноўная кармавая культура.

У рэспубліцы значнае развіццё атрымала агульная сярэдняя адукацыя, павышылася сетка вышэйшай і агульнай вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Наможа павялічыцца колькасць навуковай і школьнай работнай і сельскай моладзі, прафесійна-тэхнічных вучылішчаў. Значна павышыцца сетка школьных устаноў. Большасць дзяцей у дзіцячых садах павялічыцца ў два і лішні разы.

Прадугледжваецца далейшае павышэнне і паліпаўненне падрыхтоўкі спецыялістаў у вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. У ВНУ і сярэдніх спецыяльных навуковых установах з адным і без аднаго ад вытворчасці будзе падрыхтавана 77 000 спецыялістаў з вышэйшай і звыш 108 тысяч з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

На працягу сямігадовага далейшае развіццё атрымалі ў рэспубліцы ўсе галіны навуы. Будучы асцябальна важнейшы тэарэтычны даследаванні. Таму дамажам асаблівае значэнне ўважання ў лабараторыі навуковых абсталявання, а таксама паліпаўненне падрыхтоўкі навуковых кадраў.

Вялікае значэнне ў павышэнні культуры гаспадарчых працоўных рэспублікі будзе мець мерапрыемства па далейшаму развіццю культуры і мастацтва, кіно, арку, радыё, тэлебачання і г. д.

Ажыццяўленне намераных мераў забяспечыць далейшае паліпаўненне аховы здароўя насельніцтва. Колькасць балійных ложкаў павялічыцца на 19,8 тысячы. Колькасць урачоў у рэспубліцы к канцу 1965 года ўзрастае ў параўнанні з 1958 годам прыкладна на 65 працэнтаў.

Капітальныя ўкладанні, якія ідуць на будаўніцтва ўстаноў аховы здароўя і медыцынскай прамысловасці, на сацыяльнае забяспечэнне, развіццё фізкультуры і спорту складуць больш мільярда рублёў. Гэта дасць магчымасць за кошт новага будаўніцтва ў 4,4 раза павялічыць за сямігадовы перыяд ураджайнасць у сельскай гаспадарцы, ураджайнасць у сельскай гаспадарцы ў параўнанні з пераходным сямігагоддзем.

Ажыццяўленне задач, якія намячаюцца ў сямігадовым плане, гаворыць тав. Мазураў, патрабуе павышэння ўраджайнасці партыйна-арганізацыйнай работы, павышэння захавання норм партыйна-арганізацыйнай работы, павышэння прынцыпу калектыўнага ўраўняння, усмернага развіцця ўнутрыпартыйнай тэматэрыі і ўмацавання сувязі партыйнай арганізацыі з масамі.

Новы этап у развіццё калгасна-саўгаснага будаўніцтва, які ставіць перад намі на бліжэйшы перыяд задачы павышэння ўраджайнасці сельскай гаспадаркі, патрабуе і надалей несласна весці работу па ўмацаванню рэзэрваў калгасаў, саўгасаў кваліфікаванымі кадрамі.

У партыйнай работе вялікае месца павінна займаць прапаганда і ўкраанне перадавых метадаў працы і арганізацыі вытворчасці як у сельскай гаспадарцы, а таксама кантроль за работай кадраў і праверка выканання рашэнняў.

Задачы, стаўяцца на бліжэйшы перыяд, патрабуюць далейшага ўмацавання ролі Саветаў дэпутатаў працоўных у кіраванні гаспадарчым і культурным будаўніцтвам, паліпаўненне дзейнасці прафсаюзаў і камсамоўскіх арганізацый.

Для пераходу да камунізма, гаворыць дакладчык, неабходна не толькі магутная матэрыяльна-тэхнічная база, але і высокі ўзровень свядомасці ўсіх саветскіх грамадзян. За час, што прайшоў пасля XX з'езду КПСС і XXII з'езду КПБ, партыйныя арганізацыі рэспублікі некалькі разоў праводзілі ідэалагічную работу. Але, на жаль, мы яшчэ не змаглі перадаць галоўныя нахілы ў ідэалагічнай рабоце — адрыў ад практычных задач гаспадарча і культурнага развіцця. Палітычная работа ў масах выдзяча яшчэ не на дастаткова высокім ідэальным узроўні, адцягнута і ў многіх выпадках не кажае пажаданнага ўздзеяння на паліпаўненне гаспадарчых работ.

Нам патрэбна такая ідэалагічная і перш за ўсё масава-палітычная работа, якая кіляка б працоўных на заваяванне рашучай пазіцыі ў нашым руху да камунізма — стварэнне багацця прадуктаў харчавання і рачы ў жыццю ў нашай краіне, і дамагацца партыі ў кароткі тэрмін перамясціць готую вялікай важнасці гістарычную задачу. Трэба растульваць шырокі масам працоўных, то камунізм — гэта грамадства, дзе на аснове высокай прадукцыйнасці працы будзе створана багацце ўсёго таго, што неабходна для мажарнага і духоўнага жыцця і працы свабоднага чалавека, і што гэты багацце павінен стварыць для сабе сам чалавек працы.

Партыйныя камітэты, партыйныя арганізацыі абавязаны манет і мелаву рады краіны. Сярод іх рускія мавыта XXIII стагоддзя. У музеі захоўваецца гісторыка-геаграфічнае апісанне вёскі Юравічы. Аўтарам якой з'яўляецца Сямён А. Штаньшвіч. Наступны У. Ісаенка сумесна з членамі гістарычнага гуртка і старажытнаму Юравічу ішчыц гісторыю свайго вёскі.

У школьным музеі экспануюцца рэспублікі лепшыя творы рускіх і захаднеўрапейскіх мастакоў. Музей істэтычна паўваўляецца новымі экспанатамі.

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

гаспадарчым і культурным будаўніцтвам, паліпаўненне дзейнасці прафсаюзаў і камсамоўскіх арганізацый.

Для пераходу да камунізма, гаворыць дакладчык, неабходна не толькі магутная матэрыяльна-тэхнічная база, але і высокі ўзровень свядомасці ўсіх саветскіх грамадзян. За час, што прайшоў пасля XX з'езду КПСС і XXII з'езду КПБ, партыйныя арганізацыі рэспублікі некалькі разоў праводзілі ідэалагічную работу. Але, на жаль, мы яшчэ не змаглі перадаць галоўныя нахілы ў ідэалагічнай рабоце — адрыў ад практычных задач гаспадарча і культурнага развіцця. Палітычная работа ў масах выдзяча яшчэ не на дастаткова высокім ідэальным узроўні, адцягнута і ў многіх выпадках не кажае пажаданнага ўздзеяння на паліпаўненне гаспадарчых работ.

Нам патрэбна такая ідэалагічная і перш за ўсё масава-палітычная работа, якая кіляка б працоўных на заваяванне рашучай пазіцыі ў нашым руху да камунізма — стварэнне багацця прадуктаў харчавання і рачы ў жыццю ў нашай краіне, і дамагацца партыі ў кароткі тэрмін перамясціць готую вялікай важнасці гістарычную задачу. Трэба растульваць шырокі масам працоўных, то камунізм — гэта грамадства, дзе на аснове высокай прадукцыйнасці працы будзе створана багацце ўсёго таго, што неабходна для мажарнага і духоўнага жыцця і працы свабоднага чалавека, і што гэты багацце павінен стварыць для сабе сам чалавек працы.

Партыйныя камітэты, партыйныя арганізацыі абавязаны манет і мелаву рады краіны. Сярод іх рускія мавыта XXIII стагоддзя. У музеі захоўваецца гісторыка-геаграфічнае апісанне вёскі Юравічы. Аўтарам якой з'яўляецца Сямён А. Штаньшвіч. Наступны У. Ісаенка сумесна з членамі гістарычнага гуртка і старажытнаму Юравічу ішчыц гісторыю свайго вёскі.

У школьным музеі экспануюцца рэспублікі лепшыя творы рускіх і захаднеўрапейскіх мастакоў. Музей істэтычна паўваўляецца новымі экспанатамі.

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

Пры бярэзінскай раённай газеце «Сцяг Леніна» створана літаратурна-навуковая аб'яднанне. У яго ўваходзіць 19 пачынаючых паэтаў і празаікаў. Сярод іх настаўнікі А. Верабей, У. Валасевіч, камбайнер У. Анцімоў, калгаснік І. Красоўскі, вучыць А. Парышкін і супрацоўнік канторы сувязі М. Татароў.

Адбылося чарговае пасяджэнне літаратурна-навуковага аб'яднання. З чытаннем новых твораў выступілі У. Валасевіч, І. Маркевіч і У. Анцімоў. Лепшыя з гэтых твораў рэкамендавана надрукаваць у чарговай «Літаратурнай старонцы» газеты «Сцяг Леніна».

П. НЕСЦЯРОВІЧ.
У літургу пры Магілёўскім педагагічным інстытуце, каля 30 удзельнікаў. Заняткі гуртка праходзіць цікава. Надаўна студэнт У. Шульцкішчыў працягу даклад аб праблеме тыпаграфіі ў літаратурнай даклад па тэму І. Шамякіна «Начыны зарышчы» падытрымаў студэнт І. Бондар. Студэнт М. Супрановіч рыхтуе даклад аб рамане Т. Хадкевіча «Даль палаяна».

Жыва і цікава прайшоў абмеркаванне кнігі Е. Лось «Красавік». Абмяркоўваўся зборнік вернікаў С. Грахоўскага «Лісьце нараджэння». На лекцыю прысутнічаў аўтар зборніка. Ён працягу новае вершы, правёў кансультацыю з пачынаючымі паэтамі.

Б. ЗУБКОўСКІ.
Школьны музей
Пры Юравіцкай сярэдняй школе Калінінградскага раёна створаны крамячы музей. У ім шырока паказана прырода роднага краю. Тут экспануюцца шматлікія чучылы зяброў і птушак, якія з'яўляюцца наведвальнікаў з багатай фанай Палесся.

Вялікую цікавасць у дзетай мекет стаяць у раёне Юравіцкага пераходнага чалавек. Гэта стаяка, якая існавала 20 тысяч год да нашай эры, была знойдзена ў 1929 годзе мясцовымі вучнямі і расказана ў спецыяльнай акадэміі навуц СССР. Тут жа знаходзіцца голыня нагі і зуб маманта, знойдзены ў Калінінградскай раёне.

У калекцыі музея многа розных манет і мелаву рады краіны. Сярод іх рускія мавыта XXIII стагоддзя. У музеі захоўваецца гісторыка-геаграфічнае апісанне вёскі Юравічы. Аўтарам якой з'яўляецца Сямён А. Штаньшвіч. Наступны У. Ісаенка сумесна з членамі гістарычнага гуртка і старажытнаму Юравічу ішчыц гісторыю свайго вёскі.

У школьным музеі экспануюцца рэспублікі лепшыя творы рускіх і захаднеўрапейскіх мастакоў. Музей істэтычна паўваўляецца новымі экспанатамі.

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

На канферэнцыі выступілі майстар тэатра і мастацтва Ю. Прабражэнін, выхавальніца дзіцячага сада Л. Забраўка, прадзівішчыца Е. Казел, слесар А. Глоў і інш.

З вялікай цікавасцю слухалі ўдзельнікі выступленні А. Кучара, У. Корш-Сабіна, артыста Я. Карнавухава. Яны расказалі, як стварыўся фільм «Чырвоныя лісце».

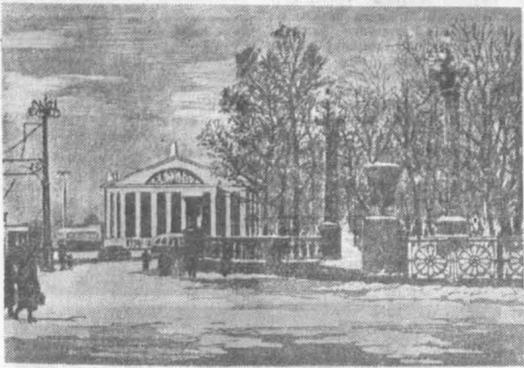
Думка аднакласнікаў была аднадушнай — падарваць Эдзіку Вадзіцкую да дня нараджэння кнігі і зрадумена, аб ратных падвехах нашага народа. Эдзік жа так любіць чытаць аб готам!

Купіць будзем у дзесятым магазіне. — Завяў Сама Пласцінкі. — Там усе пяпер па-новому, і захадзіў дзіма. Можна самім падысці да паліт. Шукай, што хочаш і колькі хочаш.

Наведанне Самы не на жарт зацікавіла ўсіх. Назавра Сама Пласцінкі, Глеб Рязумаў, Навум Міціха, Аля Царыцаў, Іна Качанава і Сямён Асоўскі — вучні стага класа 11-й школы Бабруйска — пайшлі па падарунак.

Заўсёды з народам

П. ГАУРЬЛЕНКА,
Старшыня праўлення СМБ.

А. Тымчышын. «Ля сквера імя Я. Купалы ў Мінску». Лінагравюра.

З першых дзён Савецкай улады нашы мастакі ўключыліся ў масавую прапагандыстскую работу. На чыгуначных вузлах Мінска, Гомеля, Оршы і іншых гарадоў Беларусі яны ў плакатах і доўгіх выкрывалі мастацтвам перадавалі народу ідэю пераможнага змагання з ворагамі, заклікалі рабочых-чыгуначнікаў затрымацца і разабрацца з імі, якія накіроўваліся на падаўленне рэвалюцыі.

Да таго часу адносіцца стварэнне студый выяўленчага мастацтва, у якіх таленавітыя прадстаўнікі працоўных мас развівалі і дасканалі свае здольнасці. Пачатковыя веды ў студыях атрымалі многія цяпер вядомыя мастакі. Студыя, заснаваная ў той час у Гомелі, пасляхова працавала і сёння.

Пачынальнікі беларускага мастацтва К. Елісееў, У. Кудравіч, М. Станюта, Я. Кругер, Н. Дучыч у Мінску, Ю. Пан у Віцебску, Б. Звінаградскі ў Гомелі і іншыя здолелі аб'яднаць вакол сабе моладзь дэля стварэння савецкага выяўленчага мастацтва ў Беларусі.

Пасля разгону інтэрвенту Мінск становіцца цэнтрам культуры і мастацтва нашай рэспублікі.

У актыўным працоўным удзеле народа мастакі ўчылі новыя, сацыялістычныя адносіны да працы. Не выпадкова ў 20-х гадах у творах «Вяртанне з работы» М. Энда, «Праца» А. Груба, «Малатабоце» В. Волкава, «Камасмолей-шавец» Ю. Пана і ў іншых адлюстравана праца і побыт новага савецкага рабочага.

Партыя і ўрад прадлялі клопаты аб выхаванні падраў творчай інтэлігенцыі. Паставілі ўрады ў Віцебску былі арганізаваны мастацка-практычны інстытуты ў іншых гарадах рэспублікі стварылі мастацкія майстэрні, гурткі і курсы. Частка таленавітай моладзі з Беларусі паступіла ў навукавыя ўстановы Масквы і Ленінграда. Разам з тым адбывалася перагрупіроўка сіл у культурным і мастацкім жыцці Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

У Віцебску знаходзілася многа мастакоў розных напрамкаў — прадаўцаў «міра іскусства» М. Дабужанкі, імпрэсіяніста А. Бразера, С. Юдзіна, якія пачыналі складаць фармілістычную групу — прадаўцаў рэальных выяваў чыгуначнага жыцця ў Беларусі.

матчымасці стварыць закончаныя ў ідэіна-мастацкіх адносінах творы.

Стварэнне ў 1933 г. Саюза савецкіх мастакоў Беларусі, які аб'яднаў мастакоў на платформе метаду сацыялістычнага рэалізму, з'явілася базой для далейшага развіцця выяўленчага мастацтва ў рэспубліцы. Гэтую справу ідэіна выхаванне мастакоў у Саюзе, арганізацыя прафесійнай вучобы ў студыі, у якой кіруючымі былі Ф. Мадораў і Я. Зайнаў.

Першыя 1935—1940 гг. быў намысчаны актыўнай творчай дзейнасцю ўсёга калектыву мастакоў Беларусі. Яны стварылі нацыянальныя рэспублікі ў Тэатры оперы і балету, на праграмаванні тады стаялі Пятароў, аформілі Палац пісьмараў, Беларускі павільён на Усеагульнай сельскагаспадарчай выстаўцы і іншыя грамадзяскія будынкі.

У 1935 г. была наладжана беларуская мастацкая выстаўка ў Маскве, якая з'явілася творчай рэспублікай да дзясятай выстаўкі 1940 г.

З узаемадзейнасцю ў адзінай дзяржаве ў калектыве беларускіх савецкіх мастакоў увайшоў рад таленавітых жывапісцаў, скульптараў і графікаў.

Творчая справядача ў Маскве ў 1940 г. сведчыла аб ідэіна-творчым росце беларускіх мастакоў. Грамадскі Масквы дала высокую ацэнку творах нашых майстроў.

Жыццёвая сіла беларускага мастацтва, яго трываласць сувязь з народам асабліва ярка выявіліся ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Мастакі Кудравіч, Ахромчык, Агур, Бембеля, Глебаў, Суховерхаў, Лі, Давідовіч, Красоўскі, Паўлюшкі, Малкін, Ран і іншыя адлюстравалі баявыя справы Савецкай Арміі і партызан, стварылі партрэты слаўных сынаў беларускага народа. Хоць у работах ваеннага часу ёсць у гэтым мастацтве ў некаторых мастакоў выявы агры, але ў цэлым гэтыя работы пераконуюць праўдзівасцю, патрыятызмам.

Беларускія мастакі арганізавалі ў Маскве ў 1944 г. Выстаўку, прысвечаную 25-годдзю Савецкай Беларусі.

На новую ступень узнялася наша мастацтва пасля перамогі народа над фашыскай Германіяй.

Мастакі штотод удзельнічалі на ўсё рэспубліканскіх і ўсеагульных выстаўках. Карціны «За роўную Беларусь» Суховерхава, «Палонныя вядуць» Шабіева, «Наскоранья» Піркі, «Вуагні» і «Мінск. 3-га ліпеня 1944 г.» В. Волкава, «Аб'ява Браскай крэйсіцы» Зайнава, «Партызаны на прывале» Давідовіча, партрэты «Партызанка» Ахромчыка, «Малады партызан» Красоўскага, «Чабан» Воранава, пейзажы Дучыча, Кудравіча і інш., у скульптурна-графічны партрэт Дзяржынскага работы Агура, Гасталы-Бембеля, Скарнына—А. Глебава, Салтыкова-Штадмана—Селіханова карыстаюцца вядомасцю.

Беларуская графіка і тэатральнае мастацтва таксама атрымалі добрую ацэнку гледача.

Людская выстаўка 1955 г. у Маскве падагуляла прайдзены этап развіцця нашага выяўленчага мастацтва за пасляваеннае час. Яна паказала, што беларускія мастакі прытрымаліся да глыбей сацыялістычнага рэалізму.

На працягу апошніх год (1956—1958) работа беларускіх мастакоў ў скульптурна-графічнай і тэатральнай рэвалюцыі, 40-й гадавіне Сталінскай Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і Камуністычнай партыі Беларусі.

Партыйны дакумент «За цесную сувязь літаратуры і мастацтва з жывым народам» мабілізаваў нас на стварэнне твораў, якія адлюструюць сённяшні дзень. У апошнія гады беларускія мастакі больш працавалі над карцінамі і скульптурамі, у якіх паказана жыццё і дзейнасць рабочых, калгаснікаў. Частка мастакоў пачынае пераходзіць да твораў, якія паказваюць рэвалюцыйную гісторыю, гераічныя падзеі жыцця народа ў Вялікай Айчыннай вайне, сучаснае працоўнае жыццё і побыт нашага народа. Большасць з іх прысвечана жыццю нашай рэспублікі. Больш значныя творы аформіліся на апошніх выстаўках ў Маскве або знаходзяцца на нашых выстаўках.

На апошнія гады год з'явіліся творы дзейнасці мастакоў абласцей і краёў. Кожны год яны арганізуюць абласныя выстаўкі. Творы мастакоў з абласцей пачалі часцей экспанаванні на ўсеагульных і рэспубліканскіх выстаўках. Мастакі Б. Звінаградскі і Казачонка (Гомель), В. Савіцкі і І. Пушкова (Гродна), І. Фішэў і П. Данелія (Брэст), А. Каржанеўскі, П. Явіч і В. Кух-

раў (Віцебск), П. Дурчын і К. Максімушкі (Баранавічы), Я. Радзюльска (Маладзечна) праяўляюць значную творчую актыўнасць.

У многіх творах адчуваецца нацыянальная своеасабліваць.

Нацыянальны характар кожнага народа — выліка тема, якая патрабуе грунтоўнай тэарэтычнай распрацоўкі і практычнага адлюстравання ў мастацтве сацыялістычнага рэалізму. Сюды ўваходзяць і традыцыйныя мінутага, бо кожная рэспубліка мае сваю нацыянальную спадчыну. Але нацыянальны характар, вядома, не ёсць нешта застыглае і нязменнае, асабліва ў наш час, калі ў Савецкай краіне адкрыта шырокая дарога для ўсебаковага развіцця кожнай сацыялістычнай нацыі. Усе мінутага: адна рысы страваюцца, а другія нараджаюцца.

У Саюзе мастакоў супрацоўнічаюць тры пакаленні: старэйшае, сярэдняе і моладзе. Моладзь толькі ўступае ў творчае жыццё. Натуральна, што яны цікавіцца мінулым, перапытваюць і будучым. Старэйшае і сярэдняе пакаленні таксама гэтым цікавіліся. Але роніца ў тым, што мінулае для моладзі было церапынам для сярэдняга пакалення. Яны бачылі гэта сваімі вачыма, і самі былі ўдзельнікамі падзей, якія цяпер мы называем гістарычнымі.

Мастакі старэйшага і сярэдняга пакалення былі ўдзельнікамі тых бурных і палымых спрачак, якія разгарэліся вакол так званых «новага мастацтва». Яны бачылі, як мастакі-фармілісты ронных напрамкаў сыходзілі са сцены, бо іх мастацтва не знаходзіла падтрымкі ў народе. Дастыг чыпаліся да «аўтарытэту» заходняга фармілістычнага мастацтва, апбывалі нашых мастакоў-рэалістаў, каб тым самым узяліся сабе. Але мы можам ганьставаць, што цяпер мастакоў, якія адарваліся ад народа, страцілі глыбю і скаціліся да абстрактнаму, зусім няма.

У нас у арганізацыі моладзі, маркучы на яе творах, стаіць на правільных пазіцыях. Мы ўстаўлены, што адзінаквы крыўляні, больш тэарэтычны, чым практычны, пры правільных адносінах адін да аднаго ўсё нашых пакаленняў, сталі выхаванчымі рабочы, больш не будучь мець меці.

Мастакі Белароду маюць вылікі адзакіты. Пра гэта сведчыць апошнія нашы выстаўкі. Але ў нас, мастакоў Белароду, ёсць і недахопы, і якімі нельга мірыцца.

У эканамічных выстаўках, прысвечаных 40-годдзю БССР, вылікае месца займаюць творы на гістарычную і ваенную тэмы, а асноўнае месца павінны займаць творы аб сучаснасці. Гістарычная і ваенная тэматыка патрабіла, яна выхоўвае моладзь, у духу патрыятызму, і мастакі заўсёды будучь вяртацца да яе. Але мастаку ў першую чаргу павінна цікавіць гераіка нашых дзён.

У нас амаль няма партрэта гераю-сучасніка, перадачыка прамысловасці, сельскай гаспадаркі, будаўніцтва. Больш сталія майстры працавалі над гістарычнай або над ваеннай тэмай. У многіх мастакоў гістарычная і партызанская тэмы сталі наўратацца з году ў год і нічога новага яны не ўносяць у мастацтва. У многіх творах яшчэ змята шэравы, неапрацоўкі. Некаторыя, асабліва моладзь, мастакі аскіны павліваюць да памераў карцін, ад чаго толькі наглыбаюцца памылкі і ў малюнку і ў колеры. Нашым мастакам неабходна сур'езна павышаць сваё майстэрства. Недахопы мы маем матчымак вывправіць.

Перад мастакамі стаіць высакарная задача — вывучаць і адлюстравальваць жыццё свайго народа, паказваць сённяшні і аўтрашні дзень, нашу будучыню. Беларуская арганізацыя ў сваіх радах мас мастакоў з роннымі почымак, што выражае іх індывідуальнасць. Накапіўшы вылікі твораў і арганізацыйны вопыт, умцавалася майстэрства. Усё гэта яны выкарыстаюць у сваёй творчай дзейнасці. Няма сумнення, што акружаныя клопатамі Камуністычнай партыі, узброеныя перадавым металам сацыялістычнага рэалізму, беларускія мастакі яшчэ вышэй узнімуч ідэянасць і майстэрства ў сваіх творах на надышчы тэмы.

У нас агульная мэты

Мне было больш чым прыемна прыхаць у Мінск на пленум Саюза мастакоў БССР. Гэта мой ужо трэці прыезд у беларускую сталіцу. Першы раз я быў тут у 1940 г., калі разам з мастаком Г. Рубеўшчыным працаваў над росамі Мінскага акруговага Дома афіцэраў, або, як тады гаварылі, Дома Чырвонай Арміі.

У другі раз даялося праязджаць праз Мінск з чэцямі Савецкай Арміі ў 1944 г. пры разгоне нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Я бачыў тады чорныя руіны, страшныя следы разбураўнай вайны.

Нарэшце, трэці раз я прыхаў у Мінск вольна і ўбачыў новы горад, створаны за такія кароткі час рукамі гераічнага беларускага народа, таго народа, які першы прыняў на сябе націк фашысцкіх почышчы і так сама маадна і ўпарта змагаўся за сваё і незалежнасць. Тое, што сёння прадстала перад маймі вачыма, — сапраўды здзіўляе. Мы масквічы, ведаем, што ў гэтай стваральнай працы ёсць добрыя працоўныя намаганні і работнікаў выяўленчага мастацтва.

Вы жывяце і працуеце ў Мінску, а мы ў Маскве, але мэты і задачы ў нас адны і тыя ж: памеры сіл служыць мастацтвам свайму народу. Дазвольце ж пажадаць вам у першую чаргу поспехаў у далейшай творчай працы і няспыннага руху наперад для памяншэння «духоўных будымаў» на славу нашай любімай Радзімы.

А. ГАНЧАРОВ,
член праўлення Саюза мастакоў СССР.

Вам ёсць чым ганарыцца

Калектыву Саюза мастакоў Літвы рады за сваіх сяброў — беларускіх мастакоў, якія прыйшлі да слаўнага саракагоддзя Беларускай партыі Беларусі і Беларускай ССР са значнымі дасягненнямі ў галіне развіцця выяўленчага мастацтва.

Ваша юбілейная выстаўка, багатая па тэматыцы, — дркі доклад таго, як мінга зроблена нашымі творчымі работнікамі ў пасляваеннае перыяд. У выстаўленых творах расказваецца аб нашым мінулым беларускага народа і яго гераічнай барацьбе супраць прыгнётаўнікаў. У жывапісных палотнах і манументальных скульптурах з'явіліся адлюстраванне мужня выкаабродных вобразы абаронцаў Брэскай крэйсіцы і легендарныя імёны адважных партызан, радзямны дні вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У графіцы ўвеквечаны працавітыя людзі калгаснай гаспадаркі і будаўнічы роднай сталіцы.

П. СЕРГІЕВІЧ,
мастак.

З ЮБІЛЕЙНАЙ МАСТАЦКАЙ ВЫСТАЎКІ. Ул. Стальмашонак. «Маладая будаўніца Мінска».

Грунтоўная размова

ГАЛОУНУЮ УВАГУ —
ТЭМАМ СУЧАСНАСЦІ

На пленуме Саюза мастакоў Беларусі пры абмеркаванні юбілейнай выстаўкі многа гаварылася аб тым, як майстры беларускага савецкага выяўленчага мастацтва адлюстравалі гэты момант сучаснасці, гераічны будні нашай рэвалюцыі. Сакратар Саюза мастакоў СССР, украінскі мастак Г. Меліхаў, які адрываў творчую дыскусію, першы сьпісьваў у сваім выступленні на гэтай важнай надышчы праблеме.

Ён адзначыў, што юбілейная выстаўка паўвадзяць трынаццаць прышчэпаваных нацыянальна-рэвалюцыйнага рэалізму. Разам з тым, хоць тэматычна ў гэтай выстаўцы вельмі разнастайна, гаворыць Г. Меліхаў, яе творы па-рэальнаму маюць вылікую перавагу ў бок гісторыка-рэвалюцыйнага жанра. Вельмі шкада, што з агульнай колькасці сюжэтно-тэматычных карцін менш за ўсё напісана на сучасную тэматыку.

Поспех твораў аб нашай рэвалюцыі вызначанае не толькі майстэрствам мастацкага ўвасаблення, але і тым, наколькі значную тэму ўзімае мастак у сваёй творчасці, якія паучыці і думкі ён абуджае ў гледача. Прамоўна адзначае, што вытворнае жыццё, тэмы індустрыялізацыі рэспублікі яшчэ не з'явіліся сапраўдна ўвасабленні ў беларускім жывапісе. Толькі такіх мастакі, як Я. Красоўскі, М. Тарасевіч, Г. Бржаўскі і іншыя робяць у гэтым напрамку.

З выстаўленых дзювоў карцін Я. Красоўскага новае яго невялікая работа «На канавы МТЗ» да якой выйшаў за раней напісанае палатно «Мінскі трактарны завод». Сціплага ў колеры, але жывапісна, карціна вельмі прымальна перадае адзін з рабочых дзён трактарабудаўнікоў; разам з тым яна прыўзнята па настрою.

Знайдзі адлюстраванне ў творах юбілейнай выстаўкі і тэмы калгаснай працы, але недастаткова. З найбольш значных работ запамінаецца добра напісаная, свежая карціна А. Меліхаўскага «Жніво». Але дрэвіна, што мастак збіў на банальнае вырашэнне тэмы. За тое ж папракае Меліхаў і П. Раманоўскага («Збор калупства»). Запамінаюцца «Вясна» П. Гаўрылавіча, «Малая мастацкая А. Заборна Ул. Стальмашонак у сваіх карцінах «Гутарка», «Маладая будаўніца Мінска» праўдыва расказваюць аб слаўных справах савецкай моладзі.

Бытавы жанр на сучасную тэму не можа развівацца без умававання сувязі мастака са штодзённым жыццём. А рэальнае жыццё ў мастака, паводле слоў Меліхаў, часта павярхоўнае. Ды і адкуль яму быць, калі большасць майстроў вядзе час ад часу толькі ў тыднёвай камандзіроўцы. Трэба глыбей ведаць жыццё народа, да гэтага трэба жыць сродкам народа, а не адсцяжвацца ў майстэрні. І калі ўжо ездзіць у так званы творчы камандзіроўцы, то на працягу тэрміну.

Маскоўскі мастацтвазнаўца М. Арлова становіць адгукнае аб акварэльным шкеле А. Волкава «Мінск і яго жыхары» і некаторых работах графіка С. Геруса. Згаджаючыся з тым, што карціна на сучасную тэму ёсць недастаткова, М. Арлова ўказвае на станоўчы рысу ў творчасці беларускіх мастакоў — на іх імкненне аддзіць ад пратэктарнай фіксацыі бачнага. Напрыклад, М. Манасон у карціне «Раніца» ўзімаеца над прад'эстаў прымальнага пады. Удала жывапісна палотнах і манументальных скульптурах з'явіліся адлюстраванне мужня выкаабродных вобразы абаронцаў Брэскай крэйсіцы і легендарныя імёны адважных партызан, радзямны дні вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У графіцы ўвеквечаны працавітыя людзі калгаснай гаспадаркі і будаўнічы роднай сталіцы.

Перад тым, хто хоча адлюстраванне ў мастацтве вылікі спрам савецкай эпохі, паўстае німала творчых цяжкасцей: як паказаць маштабнасць гэтых спраў і не згубіць пры гэтым са-

мага чалавека, гераю сённяшняга дня? Кожны мастак, ствароўчы тое ці іншае жывапіснае палатно, графічны ліст, павінен ужо ўвагу скацінаваць на адлюстраванні чалавечых вобразаў. І вельмі справядлівай была заўвага Г. Меліхаўа на пленуме ў адносінах некаторых беларускіх мастакоў з тэмы, што яны часта робяць акцэнт на паказе заводскага абсталявання, рэчаў хатняга ўжытку, забываючыся пры гэтым аб людзях. Праблема ж, напрыклад, глядзец на добрую пакалярную карціну А. Шаўчкіна «Горад абнаўляецца». У ёй вобразы народа перададзены з любоўю, з прыкрасам унутраны свет чалавека.

Вылучаецца невялікая работа В. Савіцкага «Завочніца». Гэта — вельмі жывапіснае твор, і вобраз дзячыны псіхалагічна раскрыты тонка і кранальна. У той жа час, як скажаў Г. Меліхаў, карціна М. Данчына «На сустрэчы жыхары» хоць і прымабляе са светлым мажорным гучаннем, але зніжае ўражанне недастаткова значнага характарыстыка персанажаў Меліхаў прывёў таксама прыклад з карцінай Савіцкага «Ля пераедаў», дзе мастак настолькі захапіўся светлавымі эфектамі сонца, што група калгасніц у машыне засталася ў ценю.

На пленуме адзначаны недахопы і ў жанры партрэта. З прадаўчых на выстаўцы партрэтаў лепшымі з'яўляюцца «Стальвар» М. Данчына, «Будаўніцтва» І. Фішэва, партрэты перадачыка вытворчасці Курчэшкай і Смірнова работы мастака Ул. Сухарэва.

Савецкім мастакам выпад гонар расказаць новаму пакаленню аб першай у свеце краіне сацыялізму, паказаць не выдатных людзей, якія стварылі першыя сядарожнікі Зямлі і першую ў гісторыі чалавечата касмічную ракету. Як зрабіць вобраз рэальнага чалавека — актыўнага будаўніка камунізму цэнтральнай і вядучай фігурай твораў выяўленчага мастацтва? Думкамі аб гэтым падзяліліся на пленуме М. Арлова, дырэктар Маскоўскага мастацкага інстытута імя Сурыкава Ф. Мадораў, маладзёўскі мастак О. Качараў і інш.

АБ МАЙСТЭРСТВЕ

Г. Меліхаў падкрэслівае важную ролю сюжэтно-тэматычнай карціны ў павышэнні майстэрства беларускага жывапісу.

З ЮБІЛЕЙНАЙ МАСТАЦКАЙ ВЫСТАЎКІ. Я. Шхановіч «Надзел зямлі».

«Работа над сюжэтно-тэматычнай карцінай, як вядома, — гаворыць Меліхаў, — патрабуе вылікага вопыту, вельмі глыбокага ведання жыцця, вылікага майстэрства, умеласць абгульняць з'явы і персанажы ў значнай тыповым вобразе, багатай жывапіснай культурай».

Надзёжныя тэмы нельга вырашаць павярхоўна. Ілюстраванне, абывае мастак дасягнуў аднасці паміж пейзажам і абуджэннем вылікага горада. Прамоўна стаяць на албаскіх бачнага. Напрыклад, М. Манасон у карціне «Раніца» ўзімаеца над прад'эстаў прымальнага пады. Удала жывапісна палотнах і манументальных скульптурах з'явіліся адлюстраванне мужня выкаабродных вобразы абаронцаў Брэскай крэйсіцы і легендарныя імёны адважных партызан, радзямны дні вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У графіцы ўвеквечаны працавітыя людзі калгаснай гаспадаркі і будаўнічы роднай сталіцы.

Перад тым, хто хоча адлюстраванне ў мастацтве вылікі спрам савецкай эпохі, паўстае німала творчых цяжкасцей: як паказаць маштабнасць гэтых спраў і не згубіць пры гэтым са-

Спінючыся на майстэрстве беларускага скульптара, багата манументальных твораў у гэтым жанры, Ф. Мадораў, аднак, падкрэслівае, што часта сустракаюцца формы або празмерна рыхля, невыразныя, або злішце строгія. Ён заклікае графікаў аддаць больш увагі каларовай гаме лістоў, часцей працаваць у матэрыяле, які павлічвае выразнасць твора. Ф. Мадораў робіць крытычныя заўвагі па цікавай кампазіцыі І. Ахромчыка, якая прысвечана абаронцаў Браскай крэйсіцы. Недахоп карціны заключаецца, на думку прамоўцы, у тым, што яна неапрацавана па форме, асабліва на прызямлі плане, прамерна чорная па фарбавай гаме. Варта палепшыць экспрэсію твораў, глыбей перадаць пакуты людзей.

Маладзёўскі мастак О. Качараў аналізуе майстэрства карцін «Партызанскі штаб» А. Мазалева, «Кастусь Каліноўскі» А. Гугеля і Р. Кудравіч. Кампазіцыя Мазалева вабіць шчырае паучыцца людзей, глыбінней і драматычнасцю іх перажыванняў. Іншае ўражанне зрабіла на прамоўцу работа Гугеля і Кудравіч, дзе, на яго думку, адчуваецца параднісць, прамерна яркае фарбаванне. Стварэцтва ўражанне, што ў ёй знадта многа «эрыжэбскіх намаганняў».

Майстэрству беларускай графікі было прысвечана выступленне А. Ганчарова (Масква). Прамоўца становіць азначнае майстэрства кніжнай ілюстрацыі М. Гуцёва, А. Паслядоўч. Іх работы характэрныя выразнасцю малюнка, паучым мэрэ і экаміянасцю выяўленчых сродкаў. Ён таксама зрабіў агульнаацэнку графіка С. Геруса, А. Тымчышы і іншых майстроў гэтай жанра.

Праблема майстэрства закранулі ў сваіх прамовах С. Герасімаў і Б. Немецкі.

С. Герасімаў заўвагае ўвагу на працягненні якасці адукацыі. Добра валодаць мастаком павінны і скульптары. Ён заклікае лепш выяўляць у палотнах каларовую гаму, кампазіцыйную форму з тым, каб майстэрства прыляла стварэнню прыгожых, каларыстых твораў, прасякнутых нашай сацыялістычнай ідэялогіяй. Аднак, па-праўдзе прамоўца, у імкненні да жывасці і свежасці палатна нельга прынці рацыяналістычным пачатак — думку кампазіцыі. Трэба больш дасканала распрацоўваць каларовую гаму кампазіцыі на сучасную тэму, больш увагі надаваць псіхалагічнай выразнасці партрэта сучасніка.

Беларуская паэзія сёння

(Працяг. Пачатак на 2-й стар.)

рада малады герой маладога паэта, герой, які носіць яшчэ бацькам купленыя чаравікі і ўжо заклапочаны тым, каб не забыць роднай вёскі... Сітуацыя аналагічная, а гучыць смешнавата.

Пераклічка сучаснасці з рэвалюцыйным мінудым стала ў апошнія гады важнейшай тэмай нашай грамадскай думкі ўвогуле. З успамінаў юнацтва і баявой маладосці паэты старошага і сярэдняга пакаленняў аналізуюць новыя вобразы для ўсталявання нацыянальна-патрыятычнай ідэі. Калі Патрусь Броўка раскрыў патэтычную ідэю над чалавечым народнай душой і роднай прыродай, дык Васіль Вітка робіць гэта самае ў лясавых трагедыях. Яго чырок «Пачатак расаслоўнага», а таксама верш «Хлеб» — вызнаюцца ўдзімным палыходам да жыцця і цалнасцю светаўспрымання.

Наколькі глыбока чалавек ні ведаў гісторыю свайго народа, ён не адмовіцца паслухаць жыццё ўспамінаў людзей, жыццёвыя дарогі якіх крывава і гістарычна шліхаваліся ў краіны. «Расаслоўнага» В. Віткі ўспрымаюцца як нявыдуманы расказ аб свайх родзічах. Расказ гэты шыры да сэрца, да самазбаўлення, да самаанемешкі. Можна таму найбавей ён цудоўна сілу аб'ектыўнасці, значнасці і глыбіню, ператварваючы ў размову аб гістарычных шліхах сямейства, аб вэкавечных пошуках праўды і зноўвядзення ішчасці. Перад вачыма пастаюць каларытныя вобразы земляробаў, герояў справяднай працы, людзей, якіх вырасціла на нацыянальнай глебе. Прадзед, дзед, бацька — індывідуальны характары, створаныя скульнымі сродкамі паэзіі і адначасова гэта тыповыя вобразы беларускага працоўнага сямейства, якія ўвасабляюць у сабе вельмі, прыродна-мурацкі правядзтва чалавека.

Сваё імя, як вол, іясы Пачаў мой прадзед рыжы І дэдава-дэдава ў воласці Накрэмаў першы крыжы

А з тага дня ён «пісарам» Вярнуўся ўжо ладом, Да галава, да лысае Насіў свой чын вядом.

Паказальна, што «Расаслоўнага» В. Віткі мае толькі яркі пачатак. Яна абрываецца на вобразе бацькі, які

ахвяраваў жыццём за Савецкую ўладу. Сын яго, рупнага шаўца і земляроба, паважанага старшынні калгаса, героя народнай вайны, савецкага патрыёта, выказваючы сваю актыўнасць толькі праз ушанаванне памці бацькі. Праблема двух пакаленняў не знаходзіць свай развязкі ў дэяніі. Верш «Сучасна хвіліна» мале нашага шаўца на парозе бацькавай хаты:

І я доўга з-пад рукі гляджу: Не, мая радзіма не ў трывозе. Сяду і хвіліну пасяджу На знаёмым боцкавым парозе.

Паэтычэска роздуму заўчасна расслабляе душэўнае напружанне. Герой прысеў там, адкуль яму на добры лад патрэбна кроцьчы ў жыццё. Нялёгка церпіць шліх у сучаснасць нават таму, хто ўзяў як спадчыну вопыт бацькоў, вопыт народа. Нялёгка, але пачасна.

Яшчэ Міцкевіч у прадмове да паэмы «Канрад Валерод» адзначыў, што гістарычныя тэмы адносна лёгкія і ясныя; паэту толькі застаецца па-мастакску пераказаць тое, што ўжо асэнсавана і ацэнена папярэднікамі.

Спробу звязаць гераічныя традыцыі з сучаснасцю робіць Максім Лужаніца ў сваім «Вольжскім шчытку». Лірычны герой гэтага цыкла вершаў, абарона Сталінграда, ён наведвае месцы былых баяў, ён таксама аддаецца ўспамінам, але гэта ўспаміны сведкі і ўдзельнікі вельміх падзей, якія сталі школай жыцця для цалага пакалення.

Зямля Паваложка! Як шмат я табе абавязан — табе абавязан — Навукай вайны, чалавечай уцежай спкуой. ...У полі хашіна! Сланечнік над пералазам Паводзяць за сонцам прастрэлена галавой.

У хашіне салодкі знаходзіць записку: гаспадыня піша, што пагінула ў шафе ежу для абаронаў — хай не саромеюцца, хай ядуць. Гэта адзін урок святайшай народнай вайны. А вось другі:

Хлопцы выводзяць з падвала фон Паўлюса. Звалена зброя, як сучча ў лаўжы Крэкчуч палонныя: «Даваяваліся!» — І неўзаветку зрываюць крыжы.

Сціплы праменьчык зары сталінградскае На запалешым шыку заіграў. Упершыню я, з адшліфленай казкаю.

Не прыгнаўся, не бег, а ступаў. Раптам успыхнула знічка агністая, Грымнула рэха ў аконны пралом: Кула апошняя ўсё ж такі свіннула — Ворат ёсць ворат, і ўзяты ў палон.

Сваё гэтае здарвілле кулі не можа забіць былі салдат, але зноў шуканне яму чуча ў голасе азмелнага дзеяча і ў нагрозе каланізатара.

Тут на гераічнай сталінградскай святайшай зямлі паэт сустраў былых франтавых таварышаў — Патруся і Сяргея. Размова сяброў абяцае быць цікавай і змястоўнай. Якім сталі ты людзі, што прайшлі агнявую школу жыцця? Чоначна думай — вялікімі і мудрымі. Але, нажал, паэт расчароўвае нас. Ён дае вобразы не сапраўдных сяброў, а сімвалічных (у стылі фільма «Падзенне Берліна»). Яны рапартауюць банальнымі фразамі аб дасягненнях:

(Заканчэнне будзе).

— Някеска жывём, я трымаю паршынства па мясу... — А ты лапайтай, хто каго перакраў малакомі Патроў і Сяргею, суседзі, старшынні калгасаў, Сабраліся ў горад, на пленум заклікаў райком.

Вольжскі цыкл Максіма Лужаніца вельмі няроўны і рассысты. Ён не звязаны аднасна патэтычнага настроя. Гераічны матывы нават у вершах аб вайне так нечакана змяняюцца сатырычнымі, прытым напісаным так, што чытач не можа настрояць душу на нейкі акрэслены лад. У цыкле ёсць сапраўды ўдзімныя дэталі і асобныя вершы («Матчыні клопаты», «Апошняя куля» і інш.). Але ўвогуле цыкл няроўны па сваіх мастацкіх якасцях. Галоўная прычына, на нашу думку, у тым, што Лужаніца не ўдалося звязаць моцны вузел паміж гераікай мінулага і сучаснасцю.

Практыка сацыялістычнага жыцця паказвае, што росквіт духоўных і фізічных сіл чалавека, яго высокай вартасці дасягаюцца ў камуністычнай працы. У наш час пераход да камуністычнага грамадства ўсё больш ясна выступае чалавечай і чалавечай сутнасцю працы як вартасці маральнай. Шуканне аблічча нашага сучасніка траба ў звычайных будзённых справах, у якіх хавалася сапраўды высокае, гераічнае, аблічча сучасніка — гэта найважнейшы скарб, але скарб схавааны. Увясць гэты скарб, зрабіць здыбачкам навукі і мастацтва, ды прынуці ішоў на карысць людзям — вось цяжка і пачасна мсія. Вырасціць ён можна толькі сумесна працаю мастакоў, вучоных і ўсіх грамадзян.

У некаторых жа вершах, напісаных сёння, мы маем толькі вельмі прыблізнае ўяўленне аб героі нашых дзён. Адно толькі застаецца бесспрэчным: гэта — дзеячы, які мусіць спалучаць рысы працаўніка і мысліцеля. Яго воблік палны, але не прымітны. Паэту патрэбна валодаць усебаковым талентам і вялікім душэўным вопытам, каб улавіць важнейшыя рысы аблічча сучасніка.

Здыбачкам нашай паэзіі ў гераіка-рэвалюцыйнай тэме траба дзіць тое, што яна больш глыбока вывела нацыянальны каларыт у паказе гістарычных падзей і больш праінікіна індывідуалізавала рэвалюцыйнае страсці, подзвігі нашага чалавека. Можна прызнаць, што за апошнія два гады паэзія стварыла новыя творы гераічнага плана, памножыла патэтычную спадчыну часоў Айчынай вайны і даваеннага часу. Скажам датычыць усёй савецкай паэзіі (успомнім, напрыклад, цудоўны зборнік вершаў У. Лугавскага «Сіні вечар», у якім ярка раскрыты псіхалагічны рэвалюцыйны страсці). Сярод беларускіх твораў мінулага года на тэму Айчынай вайны вылучаюцца самабытна «Партызанская балада» У. Караткевіча. Сіла ўражання, якое пакідае гэты твор, абумоўлена праўдзівасцю ў самым шырокім сэнсе — гістарычнай, нацыянальнай і псіхалагічнай праўдзай харакараў, пачуццяў і абставін. Перад намі трагедыя акупіраванай вайшчынаў беларускай зямлі, трагедыя крывавага, страшняга і вельмічна. Трагедыя без перады. Такая трагедыя, якую маглі пазнаць толькі савецкія людзі, беларускія калгаснікі ў гады вайны, калі кожны чалавечы паэты траба было аплочваць крывёю. І народныя мсціўцы плацілі і расплачваліся.

(Заканчэнне будзе).

У тэлевізійнай лабараторыі завода

Старшы інжынер тэлевізійнай лабараторыі Мінскага радыёзавода Васіль Кіслячэнка ўключыў ток і на экране ўспыхнуў здымак сітуацыі на тэлевізійнай перадачы. Углядаючыся ў роўны круг, інжынер круаў прыбор і круг стаў больш выразным, акрэсленым.

— Вось бацьчыце, гэта экран нашага новага тэлевізара «Беларусь-5», — сказаў Кіслячэнка. — Яго яшчэ не вырабляе завод? — спытаўся мя.

— Не. Як мы мяркую, серыйная вытворчасць пачнецца прыкладна ў маі. — І, крхну, падамуны, ладаў! — Магчыма, перад святкам... Цяпер пакуль што мы зрабілі некалькі вопытных узораў гэтага тэлевізара.

— А што паказалі вырабаваныя? Ці будзь крэмляцкія тэлегледачы? — Не павінны. На вусяках інжынера мы заўважылі дэз прыкметную ўсмерку. — Некаторыя ўдзімныя тэлевізары ўскладзілі, што часта прыходзіць рабіць настройку радкоў. Мы гэта ўдзімлі ў новым тэлевізары. Уся рэгуляроўка будзе рабіцца аўтаматычна, без удзелу гледачоў.

Васіль Кіслячэнка расказаў нам пра гэтае праставанне. Між іншым, не толькі гэтым будзе характэрна новая мадэль беларускага тэлевізара. Пульст рэгуляроўкі, гучанія і яркасці перанесены на штур, які будзе трымаць у руках гледачы. Такім чынам не будзе патрэбы падыходзіць да тэлевізара. Праўда, такое праставанне было ў існуючай мадэлі, але цяпер яно больш удасканалена. Або возьмем памер экрана. Вядома, што ад памеру здымак і вага апаратуры. Канструктары новай мадэлі значна павялічылі экран. Цяпер ён 270х360 мм. Але вага і габарыты тэлевізара засталіся ранейшымі.

Тэлевізар «Беларусь-5», як і яго сабрат «Беларусь-4», мае радыёпрыёмнік і праігравальнік. Што датычыцца радыёпрыёмніка, дык гэта новая апаратура з пяцю дыяпазонамі. Дастаткова скажам, што ў новым прыёмніку 18 розных лямп. Вырабаванні прыёмніка паказалі доўжыя якасці прыёму і чысціню гучы.

Усе работы па стварэнню тэлевізара «Беларусь-5» вяліся ў тэлевізійнай лабараторыі завода. Цяпер тут удасканалюцца асобныя вузлы тэлевізара, робіцца вырабаванні на трываласці, правяралася кожная дэтал.

І. ЦЯПЕРЫН.

На здымках: 1. Старшы інжынер В. Кіслячэнка робіць настройку вопытнага ўзору тэлевізара «Беларусь-5». 2. Перад тым, як здасць у вырабаванне новую мадэль, яе ўважліва аглядаюць мантажнікі Ніна Шалег, тэхнік Леанід Кошмы і начальнік тэлевізійнай лабараторыі Яўген Шпільман.

Фота У. Крука.

Выдатны паэт-патрыёт

(Да 790-й гадавіны з дня нараджэння Лі Гю Бо)

Выдатны паэт-патрыёт Карэ Лі Гю Бо нарадзіўся 15 студзеня 1189 г. у правінцы Кенгі. Яго бацька Лю Юн Су жыў небагата.

Лі Гю Бо з дзяцінства працягнуў патэтычныя здольнасці, і людзі называлі яго «суда-хлопчыкам». Ужо ў 11 год ён пісаў:

Кветкі смюцца, але без гучу, Птушкі плачучы, але не бачна слёз.

Першыя яго творы сведчылі аб вялікім таленце будучага паэта. У 15-16 год ён ужо ўваходзіў у лік выдатных паэтаў.

Працягваючы вярнуцца, ваража ставіцца да прагрэсіўнага паэта, спрабавала змыць яму шліх да дзельных чыноў. Лі Гю Бо і сам не жадаў уваходзіць у асяроддзе лісьлівых і лдуудных чыноўнікаў. Калі яму спынілася 24 гады, ён пабудоваў сабе хаціну на схіле гары Чэмансан паблізу Кэсона, пераехаў туды і паваў адзінока жыць, як ён сказаў саб, «пустэляка, які жыве з бэльмі воблакамі».

Тут паэт цалкам аддаецца творчасці. Ва ўзросце 24—25 год ён пачаў пісаць паэмы. Да гэтага перыяду адносіцца паэма «Белыя хмары — 1», звычайна называемая «Кароль Танмен», вялікі пэрыяд «Чыба эмс», паэма «Белыя хмары — 3». Усе гэтыя творы прысвечаны гістарычным тэмам. Найбольш выдатна з іх паэма «Кароль Танмен», напісаная ў 1193 г.

Яна мае пралог і эпілог, адрозніваецца закончанасцю кампазіцыі і з'яўляецца першым узорам эпічнай паэмы ў Карэі.

Пачынаючы з «Караля Танмена», Лі Гю Бо ў многіх сваіх творах звяртаецца да гістарычнага мінулага, але гэта тлумачыцца зусім не пакаленнем перад старажытнасцю, не імкненнем рэстаўраваць мінулае, а палымым патрыятычным паўчым.

Паэт неавідна сучасным яму не разумных і злыдзейных правіцеляў. Ён не адмаўляўся ад свайх прагрэсіўных пераконанняў. Ён адстаіваў такую літаратуру, якая б праўдліва адлюстроўвала жыццё народа і выказвала яго патэтычныя паўчы.

Лі Гю Бо ніколі не паддаваўся нападкам фармалістаў і пераймальнікаў у свай творах і ў эстэтычных поглядах. Ён шэраў верш, што яго погляды і яго ацэнка літаратуры абавязкова перамогуць.

Прагрэсіўныя пісьменнікі і паэты яго часу славалі за ім, абяралі яго погляды і творчасці. Прыкладна праз сто год наступіў Лі Гю Бо паэт Шой Га наступным чынам адзначаў яго творчасці:

«Яго паэзія была светлая, як сонца і месяц, і не ведаеш, якімі словамі ўсхваляць яе».

Творчасці і светапогляд Лі Гю Бо былі прагрэсіўнымі для яго часу і з'яўляюцца каштоўнай спадчынай у гісторыі карэйскай літаратуры. Збор твораў паэта, які складаецца з 53 тамоваў, — цудоўная яго спадчына, якая цяпер глыбока вучываецца ў Карэйскай Народнай Рэспубліцы.

У творах Лі Гю Бо, якіх налічваецца больш 8 тысяч вершаў, знайшлі багатае і глыбокае адлюстраванне разнастайных бакі чалавечага жыцця і з'яўляюцца

За свае перадачныя эстэтычныя і ідэйныя погляды Лі Гю Бо падарваўся нападкам. Але ён не адмаўляўся ад свайх прагрэсіўных пераконанняў. Ён адстаіваў такую літаратуру, якая б праўдліва адлюстроўвала жыццё народа і выказвала яго патэтычныя паўчы.

Лі Гю Бо ніколі не паддаваўся нападкам фармалістаў і пераймальнікаў у свай творах і ў эстэтычных поглядах. Ён шэраў верш, што яго погляды і яго ацэнка літаратуры абавязкова перамогуць.

Прагрэсіўныя пісьменнікі і паэты яго часу славалі за ім, абяралі яго погляды і творчасці. Прыкладна праз сто год наступіў Лі Гю Бо паэт Шой Га наступным чынам адзначаў яго творчасці:

«Яго паэзія была светлая, як сонца і месяц, і не ведаеш, якімі словамі ўсхваляць яе».

жорсткіх правіцеляў і прыгнатылі каў, яго спачуванне гаротнаму народу жыць небагата.

Лі Гю Бо з дзяцінства працягнуў патэтычныя здольнасці, і людзі называлі яго «суда-хлопчыкам». Ужо ў 11 год ён пісаў:

Кветкі смюцца, але без гучу, Птушкі плачучы, але не бачна слёз.

Першыя яго творы сведчылі аб вялікім таленце будучага паэта. У 15-16 год ён ужо ўваходзіў у лік выдатных паэтаў.

Працягваючы вярнуцца, ваража ставіцца да прагрэсіўнага паэта, спрабавала змыць яму шліх да дзельных чыноў. Лі Гю Бо і сам не жадаў уваходзіць у асяроддзе лісьлівых і лдуудных чыноўнікаў. Калі яму спынілася 24 гады, ён пабудоваў сабе хаціну на схіле гары Чэмансан паблізу Кэсона, пераехаў туды і паваў адзінока жыць, як ён сказаў саб, «пустэляка, які жыве з бэльмі воблакамі».

Тут паэт цалкам аддаецца творчасці. Ва ўзросце 24—25 год ён пачаў пісаць паэмы. Да гэтага перыяду адносіцца паэма «Белыя хмары — 1», звычайна называемая «Кароль Танмен», вялікі пэрыяд «Чыба эмс», паэма «Белыя хмары — 3». Усе гэтыя творы прысвечаны гістарычным тэмам. Найбольш выдатна з іх паэма «Кароль Танмен», напісаная ў 1193 г.

Яна мае пралог і эпілог, адрозніваецца закончанасцю кампазіцыі і з'яўляецца першым узорам эпічнай паэмы ў Карэі.

Пачынаючы з «Караля Танмена», Лі Гю Бо ў многіх сваіх творах звяртаецца да гістарычнага мінулага, але гэта тлумачыцца зусім не пакаленнем перад старажытнасцю, не імкненнем рэстаўраваць мінулае, а палымым патрыятычным паўчым.

Паэт неавідна сучасным яму не разумных і злыдзейных правіцеляў. Ён не адмаўляўся ад свайх прагрэсіўных пераконанняў. Ён адстаіваў такую літаратуру, якая б праўдліва адлюстроўвала жыццё народа і выказвала яго патэтычныя паўчы.

Лі Гю Бо ніколі не паддаваўся нападкам фармалістаў і пераймальнікаў у свай творах і ў эстэтычных поглядах. Ён шэраў верш, што яго погляды і яго ацэнка літаратуры абавязкова перамогуць.

Прагрэсіўныя пісьменнікі і паэты яго часу славалі за ім, абяралі яго погляды і творчасці. Прыкладна праз сто год наступіў Лі Гю Бо паэт Шой Га наступным чынам адзначаў яго творчасці:

«Яго паэзія была светлая, як сонца і месяц, і не ведаеш, якімі словамі ўсхваляць яе».

Творчасці і светапогляд Лі Гю Бо былі прагрэсіўнымі для яго часу і з'яўляюцца каштоўнай спадчынай у гісторыі карэйскай літаратуры. Збор твораў паэта, які складаецца з 53 тамоваў, — цудоўная яго спадчына, якая цяпер глыбока вучываецца ў Карэйскай Народнай Рэспубліцы.

У творах Лі Гю Бо, якіх налічваецца больш 8 тысяч вершаў, знайшлі багатае і глыбокае адлюстраванне разнастайных бакі чалавечага жыцця і з'яўляюцца

За свае перадачныя эстэтычныя і ідэйныя погляды Лі Гю Бо падарваўся нападкам. Але ён не адмаўляўся ад свайх прагрэсіўных пераконанняў. Ён адстаіваў такую літаратуру, якая б праўдліва адлюстроўвала жыццё народа і выказвала яго патэтычныя паўчы.

Лі Гю Бо ніколі не паддаваўся нападкам фармалістаў і пераймальнікаў у свай творах і ў эстэтычных поглядах. Ён шэраў верш, што яго погляды і яго ацэнка літаратуры абавязкова перамогуць.

Прагрэсіўныя пісьменнікі і паэты яго часу славалі за ім, абяралі яго погляды і творчасці. Прыкладна праз сто год наступіў Лі Гю Бо паэт Шой Га наступным чынам адзначаў яго творчасці:

«Яго паэзія была светлая, як сонца і месяц, і не ведаеш, якімі словамі ўсхваляць яе».

Сустрэчы ў Гомелі

Днямі ў Гомельскім Палацы культуры чыгуначнікаў імя У. І. Леніна адбыўся вялікі вечар-сустрэча беларускіх кампазітараў з працоўнымі горада. У вечары прынялі ўдзел кампазітары П. Пукст, Ю. Семіянка, Г. Вагнер, музыкантаў І. Нісеўніч, а таксама салісты Беларускага рэспубліканскага радыёхора і Дзяржаўнай акадэмічнай капэлы М. Пугулёўскай, М. Шуманскай, В. Юневіч, К. Ясінскай і інш.

Кампазітары і артысты пабывалі ў ўніверсітэце мастацкага выхавання, які працуе пры Палацы культуры. Тут яны сустрэліся са слухачамі факультэта музычнага мастацтва.

В. СЯМЕНАЎ.

На гастролях ў Кіеве

Днямі з творчай справаздачай у Кіеве выязджае Беларускі рэспубліканскі тэатр юнага гледача. Нашы ўкраінскія сябры пазнаёміліся з апошнімі работамі тэатра — п'есай «Паларэц-кветка» І. Козела, спектаклямі «Сябры» Ю. Багушчына і В. Зуба і «Прыгоды Чыпаліна» Дж. Раланды. Тэатр выступіў таксама са спектаклямі па тэлебачанню.

Студзень. Фота М. Міньковіча.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень у сераду і суботу.

Паэтычная назка на сцэне

40-гадоў БССР Тэатр юнага гледача прывёў свой новы спектакль «За лясамі дрымучымі» на п'есе А. Вольскага і П. Макаля.

Маладыя аўтары ў сваім першым драматургічным творы звярнуліся да старажытнага мінулага нашай краіны і ў казачнай патэтычнай форме паказалі гераічную барацьбу беларускага народа супраць прыгнатылікаў за сваю незалежнасць і ішчасце. У п'есе шырока выкарыстаны беларускі фальклор: песні, танцы, святочныя абрады. Вобразы насычаны багатым зместам, а вершаваная форма надае п'есе патэтычнае гучанне. Змест беларускіх народных казак.

П'еса мае добры драматургічны якасці, вызначаюцца строінасцю будовы сюжэта, ярка вырашаным канфілітам. Яна дае шырокі прастор фантазіі рэжысёра, мастака і выканаўцаў. Праўда, аўтары не пазбеглі некаторых штампавых сцэнаграфічных адлюстраванняў фальклорных элементаў у творы. Многія сцены формай свайго вырашання нагадваюць карціны фальклорна-бытавых п'ес, якія ўжо раней былі паставлены на сценах беларускіх тэатраў (русалкі, паларэц-кветка, скамарохі і г. д.).

П'еса дала магчымасць рэжысёру (заслужаны дзеяч мастацтва БССР Л. Мазалеўская) стварыць спектакль, прыняваны верай у светлую будучыню. Барацьба бёмных і светлых сіл у спектаклі набыла ярка выяўленую сацыяльную форму. У вобразе Смюка і яго дружныя ўдзельніцы аблічча імяталіх рэальных законнікаў і прыгнатылікаў беларускага народа на працягу яго гі-

тарычнай барацьбы. Побач з напружаным развіццём сюжэта, цікавай распрацоўкай вобразав, апэратываннем прыроды, спектакль расказавае аб жывой гісторыі народа. Вызначаюцца добрай зладжанасцю мастацкіх сцэн, строіна гукаў хоры.

Некалькі адарана ад усёго дэяніі спектакля карціна, калі Жданя з перамогай вяртаецца ў родную вёску. Аўтары вырашылі канфіліт намага раней канца п'есы. І па форме гэта карціна значна адрозніваецца ад усёго спектакля. Яна траіць свой казачны сэнс.

Ролю азізкі Жданя выконвае малады артыст Э. Шамякіна. У гэтым вобразе адчуваецца шырокі размах душы, гарача сэрца і любоў да народа. Найбольш артысту ўдзельнічаюць бок вобразе, грамадзянскія пачуцці ашчэ не на ўсю сілу прагучалі ў яго выкананні.

Светлымі, сонечнымі фарбамі прасякнута вобраз Галіны, якую запаліў у сваім замку злысны Смюк. Артыстка Л. Цімафеева зачаравала гледача святлом і характаром душы, незвычайнай чысцінёй і цёбрай вернасцю паўчым перагата каханні. Непахісна і самаадданая ў імя каханна, Галіна — прывабыны патэтычны вобраз маладой беларускай дзяўчыны.

У аўтэматычных тонах падае вобраз Гусяра артыст В. Говар-Бандаронка. Выканаўца знаходзіць верны ключ да ролі з першых слоў п'яўленія перад гледачом. Гусяра увавасабляе жывы розум народа, голае яго душы і народную праўду. Гэты вобраз у многім нагадвае Неспэрку з п'есы В. Вольскага (лапам-

гае закаханай пары, традыцыйна пачынае і канчае спектакль), але выканаўца апаэтызуе яго як казачнага народнага вештца, носьбіта чалавечай праўды і бестрашнага заступніка прыгнатыліх. І разам з тым Гусяра застаецца добрым і простым чалавечкам, поўным задушэўнасці, гумару і вяселлісі.

Прыгнатыліч увагу вобразы вясковых хлопцаў Алеса і Адася, сяброў Жданя ў выкананні артыстаў Н. Вялічэна і П. Дубашынскага. Адчуваецца жывое гараче сэрца і бунтарскі дух, які